

HELENA TOMAS
JURA TRIPLAT
SLAVICA BOŠNJAK
MIA MARIJAN
GORAN SKELAC
JELENA LAPIĆ

DOI: 10.21857/yvjrdcdlzy
Prethodno priopćenje
Primljeno: 16.V.2024.
Prihvaćeno: 23.X.2024.

ISTRAŽIVANJA PRAPOVIJESNOG LOKALITETA GALA-GACKO U DOLINI CETINE GODINE 2022.

Članak donosi rezultate probnih iskopavanja na lokalitetu Gala Gacko kraj Trilja provedenih u listopadu 2022. Lokalitet je otkriven tijekom ranijih arheoloških rekognosciranja u polju uza samu rijeku Cetinu gdje je na površini ležala velika koncentracija ulomaka keramike. U 2022. probnim su iskopavanjima prethodila geofizička istraživanja (pregled magnetometrom), a samim iskopavanjima otkriveni su ostaci sojeničarskih kuća i brojnih jama. Prikupljena keramika je pregledana i pokazalo se da pripada razdoblju kasnog brončanog doba i antike.¹

Ključne riječi: probno iskopavanje, Gala Gacko, rijeka Cetina, pregled magnetometrom, sojeničarske kuće, prapovijesna keramika / *Key words: Gala Gacko site, test excavation, geophysical survey, pile dwellings, prehistoric pottery*

Uvod

Odsjek za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu je u razdoblju od 17. listopada do 3. studenog 2022. proveo arheološka istraživanja na lokalitetu Gala-Gacko, k.č.br. 1251, k.o. Gala (sl. 1). istraživanje je provedeno u okviru projekta *Cetina Valley Survey* (CeVaS) koji financira Hrvatska zaklada za znanost.

Voditeljica istraživanja je prof. dr. sc. Helena Tomas, predstojnica Katedre za klasičnu arheologiju na Odsjeku za arheologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i voditeljica projekta CeVaS. Zamjenik voditeljice bio je Jura Triplat, mag. archeol., doktorand na navedenom projektu. U istraživanjima su kao dio tehničke ekipe sudjelovali: Slavica Bošnjak, mag. archeol., Mia Marijan, mag. archeol., Dalibor Branković, mag. archeol. i Eszter Karácsony, bacc. archeol. U istraživanju je sudjelovalo još pet studenata studija arheologije Filozofskog fakulteta u Zagrebu: Kristina Petrić, Anabela Ivančević, Hana Tolić, Eszter Karácsonyi i Klaudio Ivanović. Zahvaljujemo im svima na njihovom predanom radu tijekom istraživanja. Također zahvaljujemo vlasnicima parcela na kojima se prostire lokalitet (Crni Moro i obitelji Mravak) što su nam dopustili da na njihovom zemljištu provedemo arheološka istraživanja opisana u ovome članku.

Radove geodetskog snimanja provela je tvrtka Geoarcheo d.o.o a arhitektonske nacрте nepokretnih arheoloških nalaza te izradu nacrtne arheološke dokumentacije načinila je Slavica Bošnjak, mag. archeol.

1 Istraživanja su provedena u okviru HRZZ projekta Where East Meets West – The Cetina River Valley as an Ancient Pathway of Communication (Cetina Valley Survey) – CeVaS.

Povijest istraživanja

Interpretacija arhivskih i prethodnih istraživanja

Predmetni položaj istraživanja ubiciran je tijekom rekognosciranja 2018. godine, provedenog u sklopu projekta *CeVaS* Hrvatske zaklade za znanost. Analiza pokretnog arheološkog materijala prikupljenog tijekom navedenog terenskog pregleda pokazala je kako je riječ o nalazima koje je moguće datirati u vrijeme mlađeg kamenog doba (neolitik) te ranog ili srednjeg i kasnog brončanog doba. Međutim, arheološki potencijal položaja Gacko u Gali poznat je od ranije iz istraživanja koje je proveo Branimir Gabričević sredinom 20. stoljeća. U objavi iz 1953. godine Gabričević donosi pregled prapovijesnih te antičkih slučajnih nalaza s položaja Gacko kao što su gradinska keramika, rimska nadgrobna stela rimskog veterana M. Cecilija te fragmenti kasnoantičke plastike. Gabričević donosi i izvještaj o strukturi poznatijoj kao „Kulina“ koja je uništena 1950. godine prilikom izgradnje nasipa koji siječe riječni otok Gacko na dva dijela od sjevera prema jugu. Riječ je o turskoj kuli koja je ovdje bila postavljena zbog katarakta preko Cetine, a slična se kula nalazi 5 km sjevernije u selu Bajagić. Ista je također ubicirana tijekom rekognosciranja u sklopu projekta *CeVaS*.

Nakon obavljenog ekstenzivnog rekognosciranja područja Gacko, pristupilo se intenzivnom rekognosciranju sjevernog dijela navedenog riječnog otoka tako da je upisana mreža kvadranta 10 x 10 m.² Unutar svakog kvadranta prikupljeni su svi arheološki površinski nalazi te je napravljena GIS karta njihove distribucije (sl. 3). Također je provedena i obrada prikupljenog pokretnog materijala. Prostorna distribucija materijala pokazuje kako je njegova najveća koncentracija zabilježena na dijelovima lokaliteta koji je bliži rijeci Cetini, dakle prema zapadu. Pregledavanjem korita rijeke na položaju Gacko, neposredno uz istočnu obalu rijeke zabilježeni su kako nalazi keramičkog materijala, tako i nalazi karboniziranih drvenih stupova (piloni). S obzirom na navedeni kontekst distribucije pokretnog materijala te nalaze drvenih pilona, kao i rezultate I. Marovića, koji je 1956. proveo istraživanje na lokalitetu Dugiš koji se nalazi 10 km nizvodno, a gdje su pronađeni nalazi sojeničarskog naselja na rijeci Cetini, postavljena je hipoteza postojanja istog tipa naselja i na položaju Gala–Gacko. Kako bi se što točnije povezali rezultati rekognosciranja i stanja ispod razine tla, na probnom iskopavanju na položaju Gacko u listopadu 2022. godine provedena su nedestruktivna geofizička snimanja magnetometrom. Rezultati navedenih geofizičkih istraživanja predstavljaju osnovu i za sva daljnja istraživanja na predmetnoj lokaciji.

Metodologija rada

Arheološkom istraživanju prethodila su nedestruktivna geofizička snimanja terena u razdoblju od 17. do 20. listopada 2022., tijekom kojih je tvrtka Geoarheo d.o.o. snimila površinu od 22 400 m². Magnetometarsko istraživanje izvedeno je cezijevim magnetometrom G-858 MagMapper američke tvrtke Geometrics, Inc. Rezultati geofizičkog snimanja pokazali su postojanje podzemnih struktura te je za probno iskopavanje odabran položaj na zapadnom kraju predmetne površine gdje je iskolčena sonda dimenzija 10 x 5 m, odnosno površine od 50 m², orijentirana SII-JZZ, a u terenskoj dokumentaciji nazvana „Gala 2022“. Pri otvaranju sonde orani humusni sloj skinut je strojnim iskopom do dubine od između 0,2 i 0,3 m, nakon čega je iskop nastavljen ručno. U SI uglu iskopne površine istražena je tzv. „Probna sonda 1“ dimenzija 1 x 1 m, kako bi se ustanovila visina i očuvanost kulturnog sloja, što je upotpunjeno korištenjem geološkog šupljeg

2 Intenzivnim rekognosciranjem i premrežavanjem lokaliteta upravljala je Becky Seifried, a prikupljenu keramiku obradila je dr. sc. Katie Fine.

svrdla, kontinuiranim jezgrovanjem do zdravice koja je u ovom slučaju bila sastavljena od sitnog šljunka, pijeska i vode, svijetlosmeđe/žute je boje i izrazito nekonzistentna. Nakon završetka arheoloških istraživanja iskopno polje sonde „Gala 2022“ pokriveno je geotekstilom i strojno zatrpano zemljom.

Pokretni materijal prikupljen tijekom istraživanja dokumentiran je po pravilima arheoloških istraživanja. Riječ je o nalazima 146 vrećica (N 1 – N 146) ulomaka keramičkih posuda, životinjskih kostiju, metala, kamena i kućnog lijepa. Zabilježena su i 23 posebna nalaza (PN 1 – PN 23). Njima su u nacrtnoj dokumentaciji pridružene točke apsolutne visine, a sami nalazi su slikani i *in situ*. Izdvojeno je i 69 uzoraka (U 1 – U 69) gdje je riječ o uzorkovanim elementima kao što su životinjske kosti, ugljen i zemlja. Pronađeni materijal primarno je obrađen i pohranjen u prostorijama Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

Tijekom istraživanja izuzeti su i uzorci zemlje, ugljena i životinjskih kostiju koji su pripremljeni za slanje na arheometrijske analize koje uključuju zooarheološke, arheobotaničke, mineraloško-petrografske analize i analize izotopa (sve navedene analize su u tijeku). Potrebno je navesti da je uzeta i veća količina zemljanog materijala iz pojedinih zanimljivih kontekstualnih situacija, kako bi se zemlja naknadno provela kroz procese flotacije i suhog sijanja.

Teren je u svim fazama geodetski sniman tako da su arheološke strukture/objekti kartirani i smješteni na postojeće karte. Stratigrafskim jedinicama imenovane su sve pojave na terenu te je ukupno dokumentirano 160 stratigrafskih jedinica (SJ 1 – SJ 160). U svim fazama istraživanja sve pojave na terenu su fotodokumentirane, a teren je fotografiran i iz zraka. Izrađene su fotoskice važnih arheoloških objekata i situacija, u pravilu su fotoskice izrađene od orto-fotografija koje su smještene u prostor i u mjerilo. Svakodnevna geodetska izmjera stratigrafskih i kontekstualnih situacija na terenu je provedena mjerenjem totalnom stanicom Leica TS006. Dobiveni podaci obrađivali su se u vidu crtanja, označavanja i odvajanja objekata prema slojevima u Autodesk Autocad 2018 softverskom programu, kako bi se dobili tlocrtni planovi arheološke sonde u različitim fazama iskopavanja.

Tijekom istraživanja vođena je potrebna terenska dokumentacija sukladno Pravilniku o arheološkim istraživanjima, a koja uključuje: terenski dnevnik, popis stratigrafskih jedinica, popis nalaza, popis posebnih nalaza, popis uzoraka, popis crteža, popis fotografija, opis stratigrafskih jedinica s izrađenim tlocrtima, odnosno presjecima i situacijskim planovima.

Daljnja obrada terenske dokumentacije odvijala se nakon završetka terenskog istraživanja, a obuhvaćala je: reviziju i obradu formulara stratigrafskih jedinica; obradu tj. usklađivanje formulara stratigrafskih jedinica s ostalim formularima i crtežima; bradu tehničkih crteža; dvajanje, sortiranje i slaganje fotodokumentacije; digitalizaciju i kompjutorsku obradu pisane dokumentacije; daljnju obradu podataka snimljenih totalnom geodetskom stanicom; izradu konačnih nacrtanih planova, i preklapanje konačnog plana s fotografijama iz zraka (orto-plan).

Rezultati istraživanja

Lokalitet Gala–Gacko ubiciran je uz istočnu obalu srednjeg toka rijeke Cetine, uz zapadni rub naselja Gala, 6 km istočno od grada Sinja. Riječ je o nekadašnjem riječnom otočiću koji je svoj atribut riječnog otoka izgubio 1950-ih godina tijekom melioracijskih radova u Sinjskom polju. Lokalitet je na zapadu omeđen tokom rijeke Cetine, dok je presušeno riječno korito moguće i dalje vrlo jasno zamijetiti na preostalim stranama. Površina lokaliteta iznosi 6 ha. Položaj je prekriven oranicama lokalnog stanovništva i podložan je intenzivnoj zemljoradnji te pod nasadima različitih poljoprivrednih kultura. Nadalje, potrebno je istaknuti kako je zapadni dio lokaliteta uz rijeku Cetinu uništen prethodno navedenim melioracijskim radovima i izgradnjom lijevog obalnog nasipa Ce-

tine 1950-th godina. U novije vrijeme zapadna strana lokaliteta dodatno je devastirana izgradnjom Motocross staze Gala.

Nekoliko je ciljeva istraživačke kampanje provedene tijekom 2022. godine. U prvom redu svakako treba navesti ispitivanje potencijala lokaliteta koje je bilo sugerirano nalazima prikupljenima tijekom prethodnog rekognosciranja. Ispitivanje je provedeno u prvom koraku nedestruktivnim geofizičkim istraživanjima magnetometrom te analizom dobivenih rezultata. Na temelju rezultata rekognosciranja i geofizičkih istraživanja koja su pokazala odnosno potvrdila postojanje potencijala, postavljeno je pitanje očuvanosti lokaliteta. Geofizička istraživanja sugerirala su da su na nekim položajima očuvani elementi nekadašnjeg naselja. Isto je ispitano i potvrđeno otvaranjem iskopne sonde označene kao „Gala 2022“. Rezultati geofizičkih istraživanja sugerirali su postojanje naselja na ovom položaju. S obzirom na pokretni materijal prikupljen tijekom rekognosciranja postavljena je hipoteza kako je riječ o ostatcima nekadašnjeg kasnobrončanodobnog naselja, moguće i sojeničarskog uz/na rijeci Cetini. Rezultati arheoloških istraživanja provedenih tijekom iskopa sonde „Gala 2022“ potvrdili su djelomično navedenu hipotezu, a iskopan keramički materijal sugerira da je ovdje riječ o ostatcima kasnobrončanodobnog naselja uz rijeku Cetinu (k tome je nađeno i nekoliko ulomaka antičke keramike).

Sonda je, kako je prethodno navedeno, otvorena na zapadnoj strani lokaliteta (k.č. br. 1591), orijentacije SII-JZZ i dimenzija 10 x 5 m (sl. 2). Ostatci kasnobrončanodobnog naselja zabilježeni su neposredno ispod sloja humusa (SJ 1) koji je zabilježen u visini između 0,2 i 0,3 m. Dubina kulturnog sloja koja je karakterizirana nalazima iz kasnog brončanog doba, odnosno ostatcima nekadašnjeg naselja, iznosi 1,1 m. Odnosno, stratigrafski slojevi pripisani ovom naselju pokazuju kulturni stupac visine između 0,8 i 0,9 m. Sukladno navedenom, geološki zdravični sloj pojavljuje se na dubini od 1,1 m i nastavlja se do dubini od 2,6 m, kada dolazi do pojave vode. Zdravični sloj ovog lokaliteta opisuje geološki sterilni sloj žute/svjetlosmeđe pjeskovite riječne naplavine sastavljene od sitnog riječnog šljunka, pijeska i vode.

Rezultati arheoloških istraživanja iskopnog polja sonde „Gala 2022“ pokazali su nalaze ostataka nadzemnih struktura, odnosno životnih objekata kasnobrončanodobnih stanovnika otočića Gacko. Tijekom istraživanja zabilježeni su dijelovi dvaju pravokutnih nadzemnih objekata. Objekt 1 zabilježen je uz sjeverni i SZ rub iskopnog polja i nastavlja se dalje prema sjeveru, izvan okvira dimenzija sonde. U gornjim ga dijelovima karakteriziraju slojevi urušenja koji se sastoje od naslaga kućnog lijepa, gara i pepela, a u završnim dijelovima je podnica od nabite, zaglađene i od gorenja objekta slabo propečene gline. Također je u sloju podnice bilo moguće zamijetiti i ukope jama za stupove kao indikatore postojanja nadzemne strukture, odnosno stupova nosača zidova i/ili krovništa. Objekt 2 zabilježen je na južnoj polovici iskopne površine, u pravokutnom tlocrtu, izdužen u smjeru istok-zapad. Ovaj objekt nije karakteriziran tako izraženim gorenjem kao prethodno opisani Objekt 1, međutim moguće je govoriti o slojevima nabite zemlje prošarane garom i primjesom nalaza lijepa, posebice u početnim slojevima na zapadnoj strani. Također je potrebno istaknuti da je u Objektu 2 pronađena ukopna jama za stupove koji su indicija postojanja nadzemne strukture. Početni slojevi ovog konteksta mogu se navesti kao slojevi urušenja organske tvari izmiješane sa slojem tamnosmeđe zemlje te djelomičnim tragovima gorenja. Ovdje je vjerojatno uglavnom riječ o ostatcima urušenja objekta pod utjecajem prolaska vremena i atmosferilija, a manjim dijelom zbog posljedica gorenja. Zanimljivo je istaknuti kako su osnove ukopa jama za stupove u ovom objektu statički ojačane kamenjem. Objekt nije definiran u cjelokupnosti s obzirom na to da na jugu izlazi izvan okvira iskopne površine. Nasebinski karakter nalazišta definiran je i pronalaskom dvaju potencijalnih ognjišta ili peći. Potencijalno ognjište zabilježeno u SZ kutu moguće je povezati s kontekstom životnog prostora Objekta 1. Uz kontekst životnog prostora Objekta 2 veže se ukop jame zabilježene uz JZ kut iskopne površine sonde. Ovaj

jamski ukop karakteriziran je zapunom od izrazito uslojene tamnosive zemlje s primjesom gara te nalazima keramičkih ulomaka i životinjskih kostiju. S obzirom na konzistenciju zapune ukopa moguće je govoriti o odlaganju organskog materijala kao što je pepeo. Ovdje je vjerojatno riječ o jamskom ukopu koji je moguće okarakterizirati kao otpadni. Izrazito zanimljiv je sloj zabilježen na istočnom dijelu sonde, kao i djelomično između dva navedena objekta. Riječ je nabitom sloju sivosmeđe zemlje bez primjesa i nalaza. Vjerojatno je riječ o nekadašnjoj hodnoj, utabanoj površini iz razdoblja obitavanja u ovom dijelu kasnobrončanodobnog naselja. Analize keramičkog korpusa materijala prikupljenog tijekom istraživanja sugeriraju da je riječ o ostatcima kasnobrončanodobnog naselja.

Dio početne hipoteze kojom se krenulo u istraživanje lokaliteta Gacko, kao što je prethodno navedeno, bio je da su se na lokaciji Gala-Gacko nalazili ostatci naselja kasnog brončanog doba koje je jednim dijelom bilo i sojeničarsko. U ovom kontekstu potrebno je navesti kako je tijekom istraživanja 2022. godine, a za vrijeme niskog vodostaja rijeke Cetine, pregledavana i njezina lijeva obala, odnosno obala koja čini zapadni rub lokaliteta Gacko. Tijekom ovih pregleda zabilježeni su, neposredno uz rub korita, ostatci drvenih stupova (piloni). Svojim izgledom i rasporedom oni pokazuju kontekstualnu paralelu s istovjetnim nalazima koje je Marović (1956) zabilježio tijekom istraživanja sojeničarskog nalazišta Dugiš nekoliko kilometara nizvodno. Nalazi kasnobrončanodobne keramike pronađeni uz ostatke ovih drvenih stupova sugeriraju da je moguće da je i na položaju Gacko riječ o istom tipu naselja.

Zaključak

Arheološka istraživanja provedena tijekom 2022. godine na lokalitetu Gala-Gacko konačna su potvrda indikacija o tipu, starosti i važnosti lokaliteta prvotno sugeriranih terenskim pregledom (rekognosciranjem) provedenim 2018. godine u sklopu projekta *CeVaS* Hrvatske naklade za znanost. Rezultati prostorne distribucije prikupljenog pokretnog materijala pokazali su najveću koncentraciju arheoloških objekata na području zapadnog dijela lokaliteta 2018. godine. Na projektu su sudjelovali i geolozi s Hrvatskog geološkog instituta u Zagrebu pod vodstvom prof. dr. sc. Slobodana Mike. Tom je prilikom napravljeno 8 bušotina na prostoru čitavog Sinjskog polja te 4 bušotine na lokaciji Gala-Gacko, čime su ustanovljeni kulturna i geološka stratigrafija i dubina zdravice.

Nedestruktivna geofizička snimanja magnetometrom provedena 2022. godine potvrdila su da je zona najvećeg arheološkog potencijala upravo na zapadnom dijelu lokaliteta. Rezultati istraživanja pokazuju da se magnetne anomalije koje se pojavljuju nalaze u rasponu od +20 do -20 nT na gradijentu, što je raspon u kojem se u pravilu iščitavaju arheološke pojave kao što su vatrišta, veće količine opeke odnosno anomalije većeg magnetskog potencijala. Dio rezultata ima i veći raspon vrijednosti, od -100 do +100 nT, naročito na dijelu koji zonu s brojnim pojedinačnim anomalijama odvaja od zone bez anomalija. Interpretacija tih linearnih anomalija može biti jarak, palisada, ali i stari dio vodotoka/put u kojem je karbonizirana veća količina organskog materijala – drveta. Čitav prostor s anomalijama omeđen je većom linearnom anomalijom koja se pruža sjever-jug s blagim otklonom prema sjeveru, a unutar tog omeđenog prostora može se izdvojiti nekoliko „objekata“ koji imaju veće magnetne vrijednosti pa su s obzirom na ciljane istraživanja iznimno zanimljivi. Također, na južnom dijelu terena izdvojena je još jedna kružna površina s grupiranim povišenim magnetnim vrijednostima. Moguće je, dakle, govoriti o dvije interesne zone s arheološkim potencijalom: o sjevernoj omeđenoj linearnom anomalijom (jarak, palisada, vodotok?) unutar koje s obzirom na raspon vrijednosti prepoznamo i dodatne „objekte“, te o južnoj zoni s relativno manjim arheološkim potencijalom i kružnom formom (sl. 3). Zbog nekih logističkih prepreka (prvenstveno teškog zdravstvenog stanja voditeljice projekta Helene Tomas), arheološki lokalitet Gala-Gacko u 2022. godini nije bilo moguće istražiti u potpunosti.

Povezivanjem podataka dobivenih terenskim pregledom, STPom (*shovel test pit* metoda uzorkovanja provedena 2019.) i magnetometarskim mjerenjem otvorena je sonda od 50 m² na zapadnom dijelu lokaliteta Gala–Gacko (sl. 2, sl. 5). Analiza pokretnog arheološkog materijala pronađenog tijekom istraživanja iskopnog polja sonde „Gala 2022“ sugerira kako je riječ o nalazima objekata naseobinskog karaktera datiranim u kasno brončano doba. Međutim, na ovome je mjestu potrebno navesti kako su tijekom projekta rekognosciranja na položaju Gala–Gacko prikupljeni i nalazi keramičkih ulomaka i iz perioda ranog i srednjeg brončanog doba, kao i starijih razdoblja prapovijesti, ali i nalaza iz razdoblja antike i srednjeg vijeka, te je moguće pretpostaviti postojanje dugotrajnog kontinuiteta naseljavanja ovog prostora.

Arheološki lokalitet Gala–Gacko ugrožen je kontinuiranim poljoprivrednim te melioracijskim, ali i rekreativnim aktivnostima (*motocross* staza), međutim mnogo mu veća opasnost prijeti od navodnog projekta izgradnje akumulacijskog jezera, što bi zahtijevalo potapanje cijelog područja Galskog polja (istočni dio Sinjskog polja), sastavni dio kojeg je i položaj Gala–Gacko. Lokalna zajednica izražava izrazito velik otpor prema navedenom projektu s obzirom na poljoprivredni potencijal Gackog i s njom povezanu životnu egzistenciju ovog iznimno poljoprivredno orijentiranog krajolika. U ovom kontekstu potrebno je snažno naglasiti izrazitu potrebu zaštite ovog lokaliteta koji sadrži arheološku sekvencu života od prapovijesti do srednjeg vijeka. Kulturna važnost ovog lokaliteta u okvirima arheološke struke te svjedočanstva života ovoga kraja vezanog uz rijeku Cetinu je iznimna. Dosad provedena istraživanja na ovom položaju, iako obujmom nevelika, nedvojbeno su pokazala kako je ovdje riječ o nalazištu važnom za prapovijesnu arheologiju Dalmacije. Lokalitet Gala–Gacko, kao i potencijal njegove stratigrafske sekvence svakako su značajni elementi u tom kontekstu hrvatske arheologije.

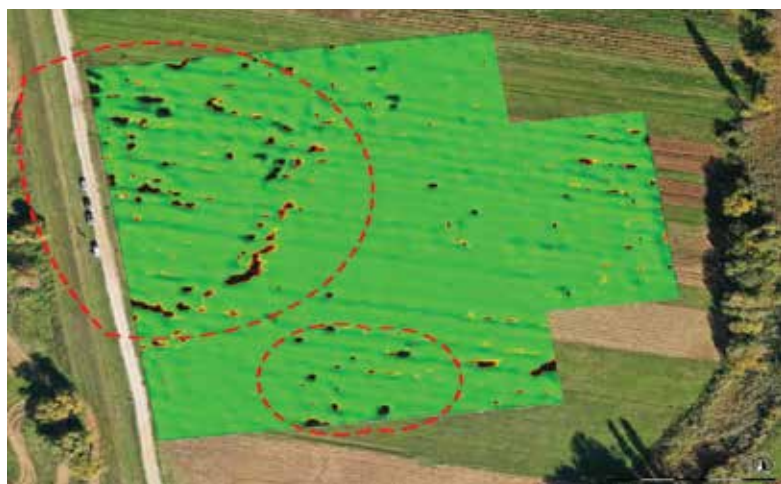
Sl. 1. Lokalitet Gala–Gacko, pogled iz zraka prema sjeveru / Fig. 1. Gacko, an aerial view of the Gala–Gacko site (a view towards north)

Sl. 2. Sonda „Gala 2022“ na početku iskopavanja / Fig. 2. A trench „Gala 2022“ at the beginning of excavation

Sl. 3. Distribucija prikupljenog materijala prilikom intenzivnog re-kognosciranja 2018. godine / Fig. 3. Distribution of collected pottery during intensive survey in 2018

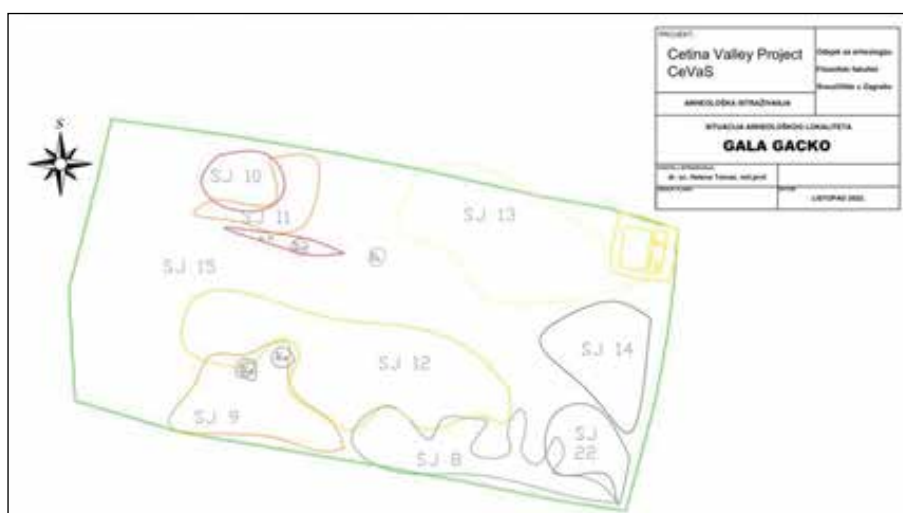
Sl. 4. Rezultati magnetometarskih istraživanja lokaliteta Gala-Gacko (prikaz u boji) / Fig. 4. Results of magnetometry survey of the Gala-Gacko site (coloured version)

Sl. 5. Preklopljeni podaci terenskog pregleda, geološkog istraživanja i magnetometara s lokacijom sonde "Gala-Gacko 2022" / Fig. 5. Overlaid data of geology and magnetometry examination of the trench "Gala-Gacko 2022"

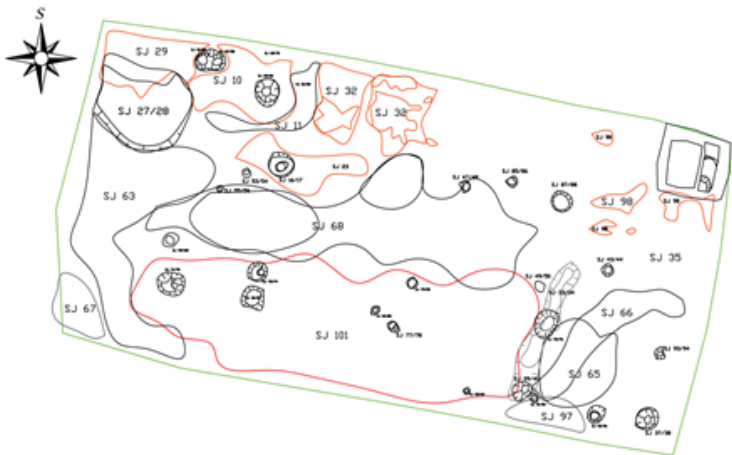
Sl. 6. Tabla izabranih uzoraka dijagnostičke keramike (uglavnom iz razdoblja ranog željeznog doba i antike) (snimio Marcel Burić) / Fig. 6. Table of selected diagnostic pottery fragments (mostly of the Early Iron Age period) (photo by Marcel Burić)

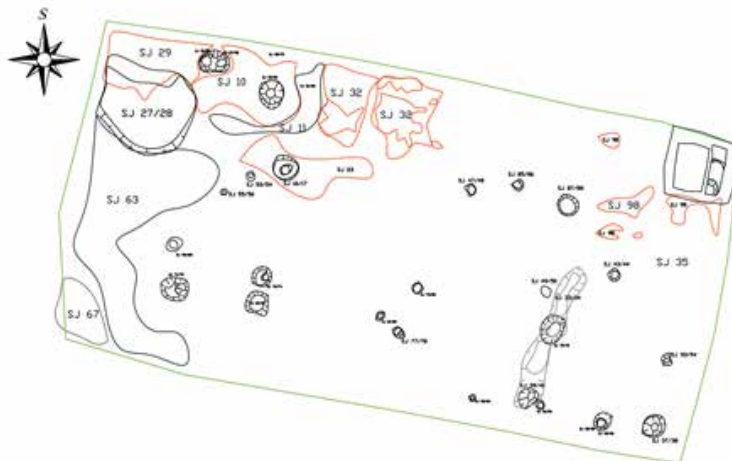
List 1. Situacija ispod SJ 1, 22.10.2022. (autor: Slavica Bošnjak) / Sheet 1. Finds below the excavation unit SJ 1, 22.10.2022 (drawn by Slavica Bošnjak)

List 2. Situacija 26.10.2022.
(autor: Slavica Bošnjak) / Sheet 2.
Excavation results on 26.10.2022.
(drawn by Slavica Bošnjak)

List 3. Situacija 29.10.2022.
(autor: Slavica Bošnjak) / Sheet 3.
Excavation results on 29.10.2022.
(drawn by Slavica Bošnjak)

List 4. Situacija 30.10.2022.
(autor: Slavica Bošnjak) / Sheet 4.
Excavation results on 30.10.2022.
(drawn by Slavica Bošnjak)

LITERATURA / *LITERATURE*

- Gabričević 1953 Branimir Gabričević, "Arheološki nalazi iz Gale", *VAHD* 55, 1953., 181–197.
- Marović 2022 Ivan Marović, "Sojeničko naselje na Dugišu kod Otoka (Sinj)", *VAHD* 94/1, 2022., 217–296.

SUMMARY

Excavations of a prehistoric site Gala–Gacko in the Cetina Valley in 2022

The paper presents results of test excavations conducted on the site of Gala–Gacko located by Cetina river near Trilj. The site was identified during preceeding archaeological survey of the Cetina valley thanks to high concentration of pottery fragments visible on the surface of the relevant field. Test excavations, conducted in October 2022, revealed remains of pile dwellings and numerous pits. These excavations were preceeded by geophysical survey. Collected pottery fragments were processed and they turned out to be from mostly Late Bronze Age period.

Translated by Helena Tomas